

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

5 juli 2000

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van mevrouw **Marijke Dillen** –

**betreffende de noodzakelijke opheffing van iedere vorm van discriminatie
tussen getrouwden en samenwonenden**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het laatste decennium is er een opmerkelijke evolutie in de samenleving. Meer koppels kiezen om verschillende redenen voor andere samenlevingsvormen dan het huwelijk. Een belangrijke oorzaak hiervoor is een gewijzigde maatschappelijke mentaliteit. De fiscale discriminatie is daarnaast ook een even belangrijke oorzaak. Zo ziet de fiscus dat de burgers niet meer voor het huwelijk kiezen. Sinds het aanslagjaar 1996 waren er voor het eerst meer belastingaangiften van alleenstaanden dan belastingaangiften van echtgenoten.

Voor het overgrote deel van de getrouwde koppels is de huidige fiscale wetgeving financieel nadelig en in vergelijking met de ongetrouwde samenwonenden bovendien discriminerend. De voordelen die aan het huwelijk verbonden zijn, wegen voor velen niet op tegen de grote fiscale en financiële nadelen. De weinige fiscale voordelen die nog aan het huwelijk verbonden zijn, zijn in de praktijk nog zelden van toepassing ten gevolge van de gewijzigde inkomensstructuur van het moderne gezin. Nochtans mag de overheid haar burgers niet straffen wanneer die kiezen voor het huwelijk om persoonlijke, morele, religieuze of filosofische redenen.

De laatste tijd wordt er een hevige discussie gevoerd over de afschaffing van allerlei vormen van discriminatie ; er zijn veel initiatieven terzake genomen. Er is de wet op het samenwonen, waarbij de wetgever ervoor gezorgd heeft dat ongetrouwde samenwonenden heel wat rechten hebben gekregen. Aan deze rechten werden evenwel geen extra fiscale plichten gekoppeld.

Het Arbitragehof pleit ervoor lesbische ouders niet te discrimineren. De overheid mag in haar kinderbijslagwetgeving geen onderscheid maken tussen de verschillende gezinsvormen. Volgens het Arbitragehof discrimineert de kinderbijslagwet lesbische ouders ; op dat punt is de kinderbijslagwet dus ongrondwettelijk. Aanpassen van deze wetgeving is de boodschap.

Een interkabinettenwerkgroep op federaal niveau is ingesteld om het burgerlijk huwelijk open te stellen voor homo's en lesbiennes. De zogenaamde te-

genstanders van de discriminatie pleiten voor de mogelijkheid van een burgerlijk huwelijk tussen homo's en lesbiennes.

Sommige ziekenfondsen behandelen samenwonenden op dezelfde wijze als getrouwde koppels met betrekking tot de aanvullende ziekenfondsvoordelen zoals voorhuwelijkssparen, de huwelijkspremie en de premie bij opname in het ziekenhuis.

Ook het leger is volop bezig om een verdere vorm van discriminatie weg te werken. Zo worden de dagen voor spoedverlof en sociaal verlof ook toegekend aan homokoppels.

Op Vlaams niveau wordt binnenkort de discriminatie tussen samenwonenden en getrouwden met betrekking tot de erfenisrechten weggewerkt. Na een jarenlange fiscale discriminatie van samenwonenden op dit vlak is het de duidelijke bedoeling om de negatieve gevolgen weg te werken. Een voorstel van decreet houdende gelijkschakeling van de successierechten tussen samenwonenden en getrouwden ligt ter bespreking in de bevoegde commissie.

Dergelijke maatregelen om de bestaande discriminaties weg te werken zijn maar zinvol als tegelijkertijd iedere vorm van ongelijkheid en discriminatie tussen getrouwden en samenwonenden wordt weggewerkt.

Het is niet ernstig om alleen de dossiers van de samenwonenden ter harte te nemen en de discriminatie tussen getrouwden en samenwonenden te blijven negeren.

Getrouwde koppels worden fiscaal gediscrimineerd in vergelijking met ongetrouwde samenwonenden. Dat is onder meer het geval voor de woningaftrek, de aftrek van intresten van hypotheekleningen, de samenvoeging van inkomsten, de belastingvrije som, het maximumbedrag dat kinderen mogen verdienen om als ten laste te worden beschouwd, de belastingvermindering voor vervangingsinkomsten en inkomsten uit het buitenland, en de invordering van de belastingen. Bijvoorbeeld wat de belastingvermindering voor belastingvrije sommen betreft : getrouwde koppels betalen meer belastingen omdat hun vrijstellingen kleiner zijn of in een lagere inkomensschijf vallen.

Een voorbeeld :

Belastingvrije basissommen en toeslagen	Belastingvermindering voor :		Verschil ten nadele van getrouwden
	Samenwonenden	Getrouwden	
De belastingvrije basissom			
– voor een alleenstaande : 198.000 fr.	54.450 fr. x 2	42.900 fr. x 2	
– voor een getrouwde : 156.000 fr.	108.900 fr.	85.800 fr.	23.100 fr.
Toeslag voor 1 kind ten laste : 42.000 fr.	11.550 fr.	11.550 fr.	
Extra toeslag als dat kind ten laste is van een weduw(e)(naar) of van een ongetrouwde vader of moeder : 42.000 fr.	+ 13.145 fr.		
Zie berekening hieronder. Totaal :	24.695 fr.	11.550 fr.	
Vermindering op basissommen + toeslag :	133.595 fr.	97.350 fr.	36.325 fr.
Toeslag voor 2 kinderen ten laste : 108.000 fr. + eventueel 42.000 fr. =	47.905 fr.	30.305 fr.	
Vermindering op basissommen + toeslag :	156.805 fr.	116.105 fr.	40.700 fr.
Gezin met 3 kinderen ten laste :	216.975 fr.	168.135 fr.	48.840 fr.
Gezin met 4 kinderen ten laste :	291.225 fr.	238.095 fr.	53.130 fr.

De discriminatie uit zich nog meer bij de vervangingsinkomens en pensioenen. Bij de vervangingsinkomens is er een bijzondere belastingvermindering. Bij werkloosheidsvergoedingen bedraagt die belastingvermindering maximaal 59.653 frank.

Getrouwden kunnen maar één keer op deze belastingvermindering aanspraak maken. Samenwonenden hebben ieder afzonderlijk recht op deze belastingvermindering. Bij getrouwden kan die belastingvermindering daarenboven beïnvloed worden door de inkomsten van de echtgenoot. Als het gezinsinkomen boven een bepaald bedrag stijgt, valt de belastingsvermindering zelfs helemaal weg. Bij samenwonenden wordt iedere partner afzonderlijk bekeken. De inkomsten van de ene partner hebben geen enkele invloed op de belastingvermindering waarop de andere partner recht heeft.

Enkele voorbeelden :

Belasting op vervangingsinkomens				
	Ongehuwd samenwonenden	Getrouwden	Verskil in vermindering in het nadeel van getrouwden	
WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN				
voor werklozen jonger dan 58 jaar				
– Beide partners hebben recht op de hoogste uitkering	0	zie verder		
Beide partners hebben recht op minder dan 545.000 fr.	0	0		
Elke partner heeft 300.000 fr.	0	7.752 fr.	7.752 fr.	
De ene partner heeft 400.000 fr., de andere partner heeft 300.000 fr.	0	47.902 fr.	47.902 fr.	
– Een partner heeft werk, de andere niet :				
nettoloon : 700.000 fr.	214.995 fr.	226.545 fr.		
werkloosheidsuitkering : 250.000 fr.	0	25.850 fr.		
	214.995 fr.	252.395 fr.	37.400 fr.	
nettoloon : 800.000 fr.	264.495 fr.	276.045 fr.		
werkloosheidsuitkering : 300.000 fr.	0	42.185 fr.		
	264.495 fr.	318.230 fr.	53.735 fr.	
De werkloze is ouder dan 57 jaar :				
nettoloon : 800.000 fr.	264.495 fr.	276.045 fr.		
werkloosheidsuitkering : 300.000 fr.	0	30.401 fr.		
	264.495 fr.	306.486 fr.	41.991 fr.	
– een partner is ARBEIDSONGESCHIKT				
nettoloon : 700.000 fr.	214.995 fr.	226.545 fr.		
uitkering-ZIV : 400.000 fr.	0	63.096 fr.		
	214.995 fr.	269.641 fr.	74.646 fr.	
nettoloon : 800.000 fr.	264.495 fr.	276.045 fr.		
uitkering-ZIV : 300.000 fr.	0	27.756 fr.		
	264.495 fr.	303.801 fr.	39.306 fr.	
PENSIOENEN				
Eén partner ontvangt een pensioen :				
410.000 fr.	0	0		
411.000 fr.	10.007 fr.	0		X
545.000 fr.	72.652 fr.	0		X
600.000 fr.	99.877 fr.	21.117 fr.		X
Beide partners ontvangen een pensioen :				
300.000 fr. 300.000 fr.	0	7.752 fr.	7.752 fr.	
410.000 fr. 300.000 fr.	0	56.171 fr.	56.171 fr.	
410.000 fr. 410.000 fr.	0	109.234 fr.	109.234 fr.	
411.000 fr. 411.000 fr.	20.014 fr.	110.269 fr.	90.255 fr.	

De discriminatie uit zich verder in extra maatregelen. Zo worden bijvoorbeeld andere inkomsten dan beroepsinkomsten bij een getrouwd echtpaar bij het hoogste inkomen geteld. Het gaat dan om bijvoorbeeld huuropbrengsten, opbrengsten uit spaargelden, kadastraal inkomen of onderhoudsgelden. Getrouwden hebben maar één keer recht op de vrijstelling van 55.000 frank van interesten op spaargelden. Samenwonenden hebben elk afzonderlijk recht op de vrijstelling van 55.000 frank.

Ook is er een discriminatie tussen de kinderen van ongetrouwde en getrouwde ouders met betrekking tot het bedrag dat ze maximaal bij mogen verdienen om nog als ten laste beschouwd te kunnen worden. Als een kind bij getrouwde ouders woont, mag het jaarlijks maximaal 76.000 frank bestaansmiddelen hebben, ook als het gehandicapt is. Kinderen van ongetrouwde ouders mogen jaarlijks 113.000 frank bijverdienen. Gehandicapte kinderen van ongetrouwde ouders mogen jaarlijks 144.000 frank bijverdienen.

Zelfs bij de invordering van de belastingen is er discriminatie. Wie ongetrouwd samenwoont, kan nooit worden aangesproken om de fiscale schulden van zijn partner te betalen. Getrouwde koppels daarentegen moeten, op enkele uitzonderingen na, wel instaan voor elkaars belastingschulden.

Alle maatregelen dienen gelijk te zijn voor elk gezinstype. Iedere vorm van discriminatie tussen getrouwden en samenwonenden is dan ook volledig uit den boze en moet dringend worden weggevoerd. De verdeling van de belastingdruk mag enkel rekening houden met de relatieve draagkracht van de belastingplichtigen. Getrouwd of ongetrouwd samenwonen mag hierbij geen enkele invloed uitoefenen. De wijze waarop mensen samenwonen, mag geen criterium zijn voor de vastlegging van de fiscaliteit. De fiscaliteit moet neutraal staan tegenover de gekozen levensvorm. Het is niet langer aanvaardbaar dat burgers meer moeten betalen als gevolg van een levenskeuze die ze maken.

Een dergelijke discriminatie is bovendien in strijd met de grondwet en met alle grondbeginselen van gelijkheid. Daarenboven moet iedere burger de volledige vrijheid hebben te kunnen kiezen tussen getrouwd of ongetrouwd samenwonen, zonder hiervoor zich te moeten verantwoorden. Een dergelijke keuzevrijheid is er vandaag niet.

Het wegwerken van alle nadelen van het samenwonen verplicht de overheid om ook alle nadelen en discriminatie van het huwelijk weg te werken.

Helaas is Vlaanderen hiervoor niet bevoegd en blijft dit een federale materie. In afwachting van een volledige fiscale autonomie blijft Vlaanderen afhankelijk van de maatregelen genomen door de federale overheid. Het is dan ook absoluut noodzakelijk dat de Vlaamse regering dringend stappen onderneemt om er bij de federale regering op aan te dringen werk te maken van het wegwerken van iedere vorm van discriminatie tussen getrouwde en ongetrouwde samenwonenden.

Marijke DILLEN

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- overwegende dat het wegwerken van alle nadelen voor de ongetrouwde samenwonenden samen moet gaan met het wegwerken van alle nadelen voor de getrouwde samenwonenden ;
- overwegende dat voor het overgrote deel van de getrouwden de huidige fiscale wetgeving financieel nadelig is en in vergelijking met de ongetrouwde samenwonenden discriminerend ;
- overwegende dat de verdeling van de belastingdruk enkel rekening mag houden met de relatieve draagkracht van de belastingplichtige ongeacht de wijze van samenwonen ;
- overwegende dat er dringend werk moet worden gemaakt van een aantal wijzigingen in de fiscale wetgeving tot opheffing van de fiscale discriminatie van getrouwden ;
- vraagt aan de Vlaamse regering om er bij de federale regering op aan te dringen prioritair werk te maken van het wegwerken van iedere vorm van discriminatie tussen getrouwde en ongetrouwde samenwonenden.

Marijke DILLEN
